

Armoede bij je buren?

Kerkleden kunnen verschil maken

Armoede in Nederland? Veel mensen kunnen niet geloven dat er in Nederland armoede bestaat. Nee, in Nederland lopen geen kinderen met hongerbuikjes. Maar er gaan wel dagelijks kinderen zonder ontbijt naar school en er zijn gezinnen waarin voor €20 per week gegeten moet worden. Vrijwilligers en SchuldHulpMaatjes zetten zich voor hen in.

Inge Weijts

Wat armoede is, is afhankelijk van het land waarin je woont en wat daar de leefomstandigheden zijn. De Verenigde Naties hanteren de definitie dat iemand arm is als hij niet voldoende middelen heeft om in zijn primaire levensbehoeften te voorzien. Heb je inkomen op de armoedegrens, dan gaat alles op aan noodzakelijke uitgaven en houd je niets meer over om vrij te besteden. Dit geldt

Inge Weijts met Nico Sleuwenhoek, een van de vrijwilligers van (ISOFA) op de Markt in Delft

voor ongeveer acht procent van de Nederlandse huishoudens. Dat zijn lang niet alleen mensen met een uitkering, zoals vaak gedacht wordt: inmiddels is er een groeiende groep zogenaamde 'werkende armen', die van een fulltime salaris nauwelijks kunnen rondkomen.

Naast het inkomen dat iemand ontvangt en de vaste lasten die iemand heeft, hebben ook schulden invloed op het vrij besteedbare inkomen. De groep die dan in beeld komt, is schrikbarend groot: één op de vijf Nederlandse huishoudens heeft te maken met problematische schulden. Ook zij leven vaak in armoede, omdat zij door (te hoge) aflossingen geen geld meer overhouden. Iedereen kent dus wel iemand die te maken heeft met armoede: een buurman, een collega of iemand uit je kerk. Toch weten we dit vaak niet, omdat er een taboe rust op het onderwerp 'geld'. En over geldzorgen praten mensen zeker niet graag, omdat het voelt alsof je moet toegeven dat je hebt gefaald.

Het gevolg hiervan is dat mensen met financiële problemen zich terugtrekken uit hun sociale omgeving en zich steeds eenzamer gaan voelen. Er ontbreekt geld voor cadeautjes, sportlessen, schoolreisjes, werkweken of verjaardagsfeestjes. Rond moeten komen van een minimaal inkomen betekent dat je over alles na moet denken. Plannen op (middel)lange termijn wordt heel lastig. Gevolg is een vicieuze cirkel van opeenstapelingen van beslissingen, die op een buitenstaander onhandig overkomen, maar voor de persoon zelf vaak de enige oplossing lijken.

Als samenleving vinden we het belangrijk dat we onze welvaart delen en dat niemand in armoede leeft. Er zijn voorzieningen in het leven geroepen zoals uitkeringen en toeslagen. Voor de mensen die hier gebruik van moeten maken, zijn de regelingen echter vaak ontzettend onoverzichtelijk en ingewikkeld.

Geldproblemen komen bijna nooit alleen. De oorzaak ligt vaak op een ander levensterrein: het wegvallen van een levenspartner, het krijgen van een (ernstige) ziekte of het verliezen van je baan. Al deze gebeurtenissen hebben op zichzelf al een behoorlijke impact. Tegelijk hebben deze gebeurtenissen bijna altijd een negatieve financiële invloed. Maar als je vecht om te overleven of dagelijks aan het ziekbed van een gezinslid zit, heb je geen tijd en energie meer over om uit te zoeken wat dit voor je financiën betekent. Laat staan dat je je administratie gaat bijwerken, zodat je op allerlei regelingen aanspraak kunt maken. Een andere groep die makkelijk in de problemen komt bestaat uit laaggeletterden. Ongeveer een op de zes mensen heeft moeite met lezen en schrijven. Zij hebben vaak een lager salaris en moeten daarom gebruik maken van allerlei regelingen. Maar juist voor hen is het lastig om die aan te vragen. Ook mensen met

een verstandelijke beperking hebben het moeilijk om de voorzieningen te benutten die voor hen bedoeld zijn.

Kerkelijke hulp en SchuldHulpMaatje

Het mooie is dat je hier juist binnen en vanuit kerken iets aan kunt doen. Allereerst binnen je eigen gemeenschap, een plek waar je met elkaar mag meeleven en elkaar mag ondersteunen. Op momenten dat het leven zwaar is, mag je er voor elkaar zijn. Wanneer een partner wegvalt, kun je er voor iemand zijn en een luisterend oor bieden. Vraag dan ook eens of iemand het financieel nog wel overziet. Juist omdat je binnen de kerk vaak op kruispunten van het leven in beeld bent, kun je op die momenten ook een helpende hand bieden.

Voor langdurige armoede zijn er andere signalen: trekt iemand zich steeds meer terug uit activiteiten? Zit iemand al lang zonder werk? Meldt

iemand zich vaker ziek? Zelfs als je die signalen opvangt, is het spannend het gesprek hierover aan te gaan. Bovendien is het niet altijd even makkelijk om te bedenken wat je dan voor iemand kunt betekenen.

Daarom hebben in 2012 diverse kerkgemeenschappen de handen ineengeslagen en zijn gestart met de organisatie SchuldHulpMaatje, die inmiddels in meer dan negentig plaatsen actief is. SchuldHulpMaatje traint vrijwilligers die anderen willen ondersteunen om uit hun financiële problemen te komen of die deze problemen willen voorkomen. Er wordt geprobeerd om mensen met financiële problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te bereiken. Dat voorkomt dat schulden onnodig oplopen. De maatjes bieden begeleiding en ondersteuning, maar nemen nooit de verantwoordelijkheid over. Als er weer overzicht en rust is, leren zij mensen hoe ze in de toekomst schuldenvrij kunnen blijven. Niet alleen een overzichtelijke administratie, ook financieel gedrag komt daarbij ter sprake. Want we willen voorkomen dat iemand in een vicieuze cirkel belandt van terugkerende schulden. Onze basis is de gedachte dat ieder mens waardevol is in Gods ogen en dat juist mensen die hulp nodig hebben ondersteuning mogen verwachten, zoals Jezus juist deze mensen opzocht. Vanuit deze passie voor kwetsbare mensen mag ik als projectcoördinator in Delft al ruim tien jaar mensen helpen: lichtpuntjes verspreiden in de duisternis.

SchuldHulpMaatje wil ook kerken ondersteunen om op een goede manier mensen te helpen. Wilt u hier meer over weten? Speciaal voor en met kerken heeft SchuldHulpMaatje de website samenhartvoormensen.nl ontwikkeld met tips en informatie over hoe je zelf binnen je kerkelijke gemeenschap aan de slag kunt. Ga het gesprek eens aan en luister. Misschien durft iemand samen met jou wel hulp te zoeken bij instanties of kun je hulp inschakelen. ■

Inge Weijts is projectcoördinator bij ISOFA - SchuldHulpMaatje Delft.